

Notatka z czwartego spotkania konsultacyjnego dot. Muzeum – Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie – spotkanie dot. organizacji ruchu zwiedzających w otoczeniu Muzeum Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie i regulaminu użytkowania terenu – 18 listopada 2019 r.

18.11.2019 r. w godz. 17.30 do 20.00 (spotkanie zostało przedłużone) w Muzeum Podgórze w Krakowie odbyło się czwarte spotkanie konsultacyjne w ramach prowadzonych konsultacji społecznych wokół zagadnień związanych z powstającym Muzeum – Miejscem Pamięci KL Plaszow. Spotkanie dotyczyło tematu organizacji ruchu zwiedzających w otoczeniu Muzeum Miejsca Pamięci KL Plaszow w Krakowie i regulaminu użytkowania terenu.

W spotkaniu uczestniczyli licznie przybyli mieszkańcy, studenci Uniwersytetu Ekonomicznego, jako obserwatorzy spotkania konsultacyjnego, przedstawiciel Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa oraz miejskich jednostek organizacyjnych:

- Muzeum Krakowa – Dyrektor Michał Niezabitowski
- Muzeum Krakowa – Zastępca Dyrektora Jacek Salwiński wraz z innymi przedstawicielami Muzeum
- Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie – wicedyrektor Marcin Przewoźniak
- Wydział Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Paweł Jagło
- Wydział ds. Turystyki - Marta Kapusta – Wesołowska;
- Wydział ds. Turystyki – Bartłomiej Walas
- Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia - Miejskie Centrum Dialogu - Marta Bzura.

Spotkanie konsultacyjne zostało przeprowadzone przez moderator zewnętrzną – Panią Aleksandrę Wagner.

Zaplanowane tematy spotkania:

1. Regulamin użytkowania terenu – praca warsztatowa w grupach z rezultatem w postaci katalogu zachowań dozwolonych i niedozwolonych na terenie KL Plaszow.
2. Planowana organizacja ruchu zwiedzających oraz rozmowa na jej temat.

Moderatorka przedstawiła tematy spotkania oraz nawiązała do zgłoszonej pisemnie oraz przez Facebooka uwagi przez mieszkańców, aby część merytoryczną dot. prezentacji skrócić, a przeznaczyć więcej czasu na pytania i dyskusję.

Uwaga: Konsultacje społeczne są procesem otwartym, dlatego na spotkaniu (po uzgodnieniu z organizatorem spotkania) obecni byli studenci Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, w celu zapoznania się z przebiegiem konsultacji społecznych. Mieszkańcy zostali poinformowani przez moderatorkę, że studenci nie będą brali czynnego udziału w konsultacjach, jednakże grupa wyraziła zgodę, jeśli taka by zaszła potrzeba.

Moderatorka przedstawiła istotę konsultacji społecznych oraz cel i program spotkania. Podjęto próbę przeprowadzania warsztatów (zgodnie z punktem 1 programu) mających na celu wypracowanie katalogu zachowań dozwolonych i niedozwolonych na terenie KL Plaszow. Wobec sprzeciwu mieszkańców odnośnie formy spotkania odstąpiono do przeprowadzenia warsztatów (odbyło się głosowanie formy spotkania). Moderatorka poinformowała o możliwości składania uwag poprzez formularz konsultacyjny oraz poinformowała o dyżurach konsultacyjnych oraz o dostępnych notatkach z poprzednich spotkań.

Prezentacje przygotowanego materiału merytorycznego rozpoczął Pan Marcin Przewoźniak, wicedyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, który wyjaśnił podstawy prawne ochrony grobów wojennych na podstawie Ustawy z dnia 28 marca 1933 roku o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. 1933 Nr 39 poz. 311)

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19330390311/U/D19330311Lj.pdf>

Prezentacja była przerywana okrzykami o przyspieszeniu części prezentacyjnej. Wicedyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie wyjaśnił, iż wprowadzenie do tematu spotkania jest konieczne dla dalszej dyskusji. Nowelizacja ustawy z 2006 r. wprowadziła nowy katalog miejsc uznawanych za groby i cmentarze wojenne. Wśród noweli znalazł się zapis o cmentarzyskach prochów (art. 1.ust. 1 pkt. 7). Ten zapis sankcjonuje wpis obszaru KL Plaszow do ewidencji cmentarzy i grobów wojennych. Opiekę nad tymi obiektami, co do zasady, sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a bieżące działania nadzoruje wojewoda. Na obszarach tych groby wojenne zgodnie z art. 2 w/w ustawy winny być pielęgnowane i otoczone należnym tym miejscom szacunkiem i powagą. Za czyny opisane w art. 9 grozi odpowiedzialność karna.

Po prezentacji rozpoczęto dyskusję. Pojawiające się propozycje, pytania, wnioski i uwagi mieszkańców:

1. Pierwsza uwaga mieszkańca tuż po przedstawieniu prezentacji na temat ochrony grobów i cmentarzy wojennych: Na tym terenie, o którym mowa nie ma ani jednego grobu wojennego, jednakże trzeba podchodzić z szacunkiem do tego co zostało na tym terenie.

Odpowiedzi na uwagę udzielił Wicedyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie podkreślając raz jeszcze, że teren obozu KL Plaszow ma status cmentarza wojennego na podstawie art. 1 ust. 1 pkt 7, to znaczy, że mamy do czynienia z uznawaniem za groby wojenne także grobów i miejsc spoczynku ofiar niemieckich i sowieckich obozów, w tym cmentarzysk ich prochów, dlatego obóz KL Plaszow ma status cmentarza wojennego.

2. Mieszkaniec: Czy obiekt jest wpisany na jakąś listę?

Odpowiedzi na uwagę udzielił Wicedyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: Tak, Małopolski Urząd Województwa prowadzi ewidencje grobów i cmentarzy wojennych.

3. Jaki obszar jest zaznaczony/wpisany jako cmentarz wojenny?

Odpowiedzi na uwagę udzielił Wicedyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: Jest to obszar wpisany do rejestru zabytków, wynosi on ok. 37 hektarów.

4. W jaki sposób Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego dbało o niniejszy teren?

Odpowiedzi na uwagę udzielił Wicedyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego wspiera Miasto Kraków i Muzeum Krakowa w różnych działaniach dotyczących terenu KL Plaszow.

5. Mieszkańcy zarzucają Miastu, że nikt nie dba o ten teren, poza koszeniem dwa razy do roku.

6. Zwrócono uwagę, że portal należący do Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, na którym zaznaczone są groby i miejsce wojenne nie funkcjonuje.

Odpowiedzi udzielił Wicedyrektor Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie: Portal notuje okresowo problemy z udostępnianiem danych.

7. Mieszkańcy zwrócili uwagę, że wcześniej nie zostali poinformowani o tym, że konsultowany teren jest cmentarzem wojennym.

8. Pojawiło się pytanie dot. zieleni oraz braku ekspertów.

Odpowiedzi udzielił pracownik Miejskiego Centrum Dialogu wyjaśniając założenia procesu konsultacyjnego w kontekście podziału na tematykę. W związku z powyższym na spotkania konsultacyjne zapraszani są eksperci specjalizujący się w zakresie, który jest tematem spotkania. Wskazano, dostępność materiałów konsultacyjnych oraz możliwość kontaktu z ekspertami na dyżurach eksperckich.

W dalszym toku dyskusji przedstawiano propozycje zachowań dozwolonych i niedozwolonych na terenie dawnego obozu KL Plaszow:

1. Niedozwolone powinny być: ogniska, grill, spożywanie alkoholu. Jednakże mieszkanka postulowała, aby to Straż Miejska się zajęła egzekwowaniem prawa na tym terenie.

2. W poszukiwaniu kompromisu mieszkaniac zaproponował, aby w miejscach najbardziej tragicznych, takie jak: zbiorowe mogiły, miejsca rozstrzeliwań i tereny

cmentarza nie było możliwe wyprowadzanie psów, a pozostały teren, powinien zostać udostępniony dla mieszkańców na rekreację np. nordic walking, spacer, jazdę rowerem czy wyprowadzanie psów. Zaznaczył, że każdy mieszkaniec powinien sprzątać po swoim psie. Argumentował orzecznictwem sądu, w którym mowa, że na teren publiczny nie można zabronić komukolwiek wychodzić z psem, ponieważ jest to nie zgodne z konstytucją.

3. Mieszkaniec wnioskował o uznanie dyskusji dot. terenu konsultowanego jako bezzasadnej, gdyż cały teren będzie oznaczony jako teren zamknięty.

Odpowiedzi udzielił pracownik Muzeum Krakowa: Mała architektura, do której zalicza się również forma oznaczenia przebiegu granic obszaru objętego opieką wojewódzkiego konserwatora zabytków nie ma projektu wykonawczego. Pracownik podkreślił, że nikt z Muzeum Krakowa nie mówi o tworzeniu litego ogrodzenia, a jedno ze spotkań (dot. zieleni na terenie Muzeum – Miejsca Pamięci KL Płaszów w Krakowie) miało służyć temu, aby wypracować wytyczne dla autora projektu wykonawczego. Kwestia wygradzenia terenu była podkreślana przez pracowników Muzeum kilkakrotnie z zaznaczeniem, że teren ten będzie otwarty dla mieszkańców i nie będzie w żaden sposób trwale ogrodzony.

4. Mieszkanka zarzuciła manipulacje dot. ogrodzenia oraz zgłosiła, że w dniu konsultacji teren KL Płaszów patrolowała Straż Miejska, dokumentująca śmieci. Mieszkanka przekazała również informację, że Zarząd nie może zmusić mieszkańców do akceptacji formy ogrodzenia i w ten sposób próbuje udowodnić, że utrzymanie porządku na terenie KL Płaszów bez ogrodzenia jest niemożliwe.

5. Mieszkaniec zadał publicznie pytania poddając je pod rozwagę mieszkańcom: czy to jest cmentarz czy nie? Czy prochy można traktować jako szczątki czy już nie? Zwracając uwagę na to, że takie pytanie nie powinny się pojawiać w kontekście konsultowanego tematu. Przywołał także historię obozu KL Płaszów informując, że poza zbiorowymi mogiłami i dwoma wcześniejszymi cmentarzami, na terenie byłego obozu było jeszcze około 20 zbiorników wodnych, w których mogły znajdować się prochy zmarłych. Starł się przekonać mieszkańców co do świadomości tego miejsca oraz, że wygradzenie poszczególnych, tragicznych miejsc, nie powinno być celem, ale ze względu na sposób postępowania ze szczątkami, celem powinno być podejście do całego terenu w sposób godny. Wypowiedź spotkała się z dezaprobatą części mieszkańców.

6. Mieszkanka zgodziła się, że miejsce to trzeba upamiętnić poprzez pamięć, a nie uczczenie szczątek, których tam już nie ma. A jeśli są, to ich pozostałości mogą być już częścią flory, która tam rośnie. W związku z powyższym nie powinno się wycinać drzew i dewastować przyrody.
7. Mieszkanka zadała pytania: W jaki sposób obecność zwierząt m. in. lisów, saren profanuje to miejsce? Stwierdziła, że według jej odczuć nie można mówić o tym, że dzikie zwierzęta żyjąc na tym terenie profanują pamięć ofiar obozu. Również według niej bawiące i krzyczące dzieci nie uchybiają szacunkowi dla ofiar. Podała przykład miejsca pamięci obok Kijowa – Babi jar. Miejsce mogił zbiorowych w sosnowym lesie, które jest otwarte, znajduje się niewielki memoriał, a na drzewach znajdują się wstążki jako odwołanie do osób tam spoczywających. Można tam chodzić z psem po lesie i robić pikniki. Podała propozycję, aby nie skupiać się na resztkach organicznych pozostałych tylko skupić się na pamięci tych ludzi. Czczyć pamięć, a nie czcić szczątki, mieszkanka zaznaczyła także, że wie iż nie każdy uznaje to za słuszne.
8. Mieszkaniec zwrócił uwagę, że dwukrotnie spotkał tam turystów pochodzenia izraelskiego z psami i nie przeszkadzało im spacerowanie po cmentarzu.
9. Mieszkaniec zwrócił uwagę na to, że po 70 latach, gdzie teren był dostępny dla wszystkich nie można im nagle zabronić korzystać z tego miejsca.
10. Mieszkanka wniosła o to, aby to miejsce zostało nazwane Parkiem Pamięci. Istniejące tam drzewa nie powinny być wycięte, a jedynie miejsce powinno zostać uporządkowane, gdyż są to zielone płuca dla tego terenu Krakowa. Na terenie Parku Pamięci powinny zostać ustawione ławki. Zwróciła uwagę na ilość osób korzystających z tego terenu m.in. dzieci spacerujące z pobliskich przedszkoli i żłobków. Jeśli zostanie uznany za cmentarz teren ten stanie się dla nich niedostępny. (Pani przyznała, że jej dziadek także był w tym obozie). Ogrodzone powinny zostać istniejące tam nagrobki i podlegać ochronie.
11. Mieszkanka postulowała, aby dzieci mogły bawić się na tym terenie oraz żeby można było chodzić po tym terenie z psami.
12. Mieszkaniec zwrócił uwagę, że w trakcie ubiegłych spotkań, nikt nie poinformował mieszkańców, że konsultowany teren jest cmentarzem wojennym. Stwierdził również, że na tym terenie ciała ofiar nie zostały spalone, bo nie byłoby gdzie ich spalić.

Odpowiedzi udzielił pracownik Muzeum Krakowa: KL Plaszow to był obóz pracy, następnie obóz koncentracyjny, jego ofiary grzebane były w trzech masowych mogiłach. Dwie z nich są wyraźnie oznaczone: na jednej stoi krzyż, na drugiej pomnik, trzecia została wskazana przez Muzeum Krakowa w toku prowadzonych badań. Ofiary z pierwszych dwóch grobów zostały wraz ze zbliżaniem się frontu wydobyte. Stało się to prawdopodobnie w sierpniu oraz wrześniu 1944 roku i spalone na drewnianych rusztach, a ich prochy zostały rozrzucone po terenie.

Pracownik Muzeum Krakowa podkreślił rolę Muzeum jako „strażnika” pamięci. Podkreślił, że gdyby w tym miejscu nie nastąpiły tak tragiczne wydarzenia, to takie konsultacje nie odbywałyby się.

13. Mieszkaniec postulował, żeby ograniczyć jeszcze teren upamiętnienia do obszaru związanego z cmentarzami i miejscami pochówków. Pierwotnie obóz miał ok. 80 ha, a na połowie obecnie stoją zabudowania i sklepy. W związku z powyższym obszar ten był już ograniczany w przeszłości.

Odpowiedzi udzielił pracownik Muzeum Krakowa: Związane jest to z przepisami prawnymi przedstawionymi na początku spotkania, wpisem do rejestru zabytków, które uchwyciły stan zastany w 2006 r.

14. Postulat sprawdzenia możliwości kontrowersyjnego punktu dot. wyprowadzania zwierząt na terenie dawnego obozu KL Plaszow.

15. Mieszkanka postulowała zlokalizowanie toalet, przy czym nie powinny to być toalety przenośne. Brak sanitariatów powoduje, że teren jest obecnie zanieczyszczany przez ludzi.

16. Mieszkaniec postulował o ogrodzenie trzech historycznie ważnych miejsc (grobów masowych), a pozostały teren powinien zostać udostępniony dla mieszkańców.

17. Wniesiono o utrzymanie ścieżki biegowej na terenie obozu KL Plaszow.

18. Postulowano niezabudowywanie terenu dawnego obozu KL Plaszow.

19. Mieszkaniec zwrócił uwagę na to, że pomiędzy Szarym Domem a aktualnie istniejącą zabudową są dwie prywatne działki wchodzące w skład terenu dawnego obozu KL Plaszow. Do 2017 roku działki zaznaczone były jako teren zielony, a od 2017 zostało to zmienione i jest tam dozwolona zabudowa rodzinna. Czy ktoś o tym wiedział?

Odpowiedź pracownika Muzeum Krakowa: Muzeum nie monitoruje zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego znajdujących się poza upamiętnieniem.

20. Mieszkaniec zwrócił uwagę, że wokół terenu dawnego obozu KL Płaszow brakuje świadomości historii tego miejsca, gdyż jest notorycznie zaśmiecany, traktowany jako wybieg dla psów lub miejsce pielęgnacji zwierząt i miejsce składowania śmieci. Dlatego potrzebne jest uświadomienie historii tego miejsca.

21. Mieszkanka zaproponowała, aby Muzeum Krakowa wykupiło działki prywatne zamiast budować nowe budynki.

Odpowiedzi udzielił dyrektor Muzeum Krakowa: Muzeum nie może inwestować w nieruchomości, bo mnie jest to jego działalność statutowa. Nowopowstające muzeum nie będzie częścią Muzeum Krakowa, będzie to nowa jednostka. Muzeum Krakowa jest instytucją, która przygotowuje program merytoryczny.

22. Mieszkanka postulowała, aby teren dawnego obozu został przekształcony w Park Pamięci teren ten powinien podlegać takim samym zasadom jak w innych parkach np. zakaz spożywania alkoholu, niszczenia infrastruktury czy nakaz sprzątnięcia po psach.

23. Postulat zwiększenia patroli straży miejskiej w okresie letnim.

24. Postulat zwiększenia tablic informacyjnych na terenie dawnego obozu w konkretnych miejscach.

25. Radny Dzielnicy XIII p. Jacek Młynarz przedstawił projekt uchwały wprowadzenia do programu zajęć prowadzonych w szkołach historii obozu w Płaszowie z wizją lokalną w terenie.

26. Odpowiedzi udzielił pracownik Muzeum Krakowa, który przedstawił jakie działania edukacyjne i warsztaty organizuje Muzeum Krakowa dot. tego terenu. Pytanie mieszkanki: czy jest możliwość umieszczenia eksponatów dot. dawnego obozu KL Płaszow w innym budynku muzeum? Ewentualnie w Szarym Domu.

Odpowiedzi udzielił dyrektor Muzeum Krakowa: Zabytki, eksponaty muzealne powinny być przedstawiane w kontekście miejsca, w którym zostały odnalezione lub którego dotyczą.

Pracownik Muzeum Krakowa: Muzeum posiada ok. 14 tys. zabytków archeologicznych (zajmują one około 4 regały), które potrzebują właściwego wyeksponowania. Szary Dom

jest budynkiem historycznym, który ma swoje ograniczenia przestrzenne. Szary Dom nawet po adaptacji na cele muzealne nie będzie w stanie pomieścić takiej kolekcji i zapewnić jej odpowiednią ekspozycję, jak również ze względów konstrukcyjnych budynku nie uda się udostępnić zbiorów szerszej publiczności.

Mieszkańcy zgodzili się, aby temat zachowań dozwolonych i niedozwolonych zakończyć oraz drugą część spotkania dot. kierowania ruchem po dawnym obozie KL Plaszow przenieść na kolejne spotkanie, a pozostały czas poświęcić na możliwość zadawania pytań dodatkowych.

Podsumowanie:

Do zachowań dozwolonych mieszkańcy zgłosili:

- 1) spacery na terenie dawnego obozu,
- 2) rekreację np. nordic walking, bieganie, jazda rowerem,
- 3) wejście na teren obozu z dziećmi oraz pozwolenie na zabawę dzieciom,
- 4) upamiętnienie krzyża na tym terenie,
- 5) podnoszenie świadomości na temat miejsca i jego historii,
- 6) prowadzenie działań edukacyjnych,
- 7) dokładne oznaczenie miejsc kaźni i cmentarzy,
- 8) wyprowadzanie psów (postulat zgłoszony, ale był także głosy sprzeciwu).

Do katalogu zachowań niedozwolonych na terenie dawnego obozu KL Plaszow zgłoszono:

- 1) pikniki,
- 2) grillowanie,
- 3) wolne puszczanie psów,
- 4) spożywanie alkoholu,
- 5) organizowanie imprez rozrywkowych.

CZĘŚĆ SPOTKANIA KONSULTACYJNEGO PRZEZNACZONA ZOSTAŁA ZA ZGODĄ MIESZKAŃCÓW NA DODATKOWE PYTANIA I WOLNE WNIOSKI :

Część mieszkańców w trakcie opuściła spotkanie po zakończeniu tematu dotyczącego zachowań na terenie KL Plaszów. Pozostałe osoby zaproszono do zgłaszania pytań i wolnych wniosków. Mieszkańcy zostali poinformowani, że obecni eksperci odpowiadać będą tylko w zakresie swojej wiedzy i kompetencji, a pytania można również kierować za pośrednictwem maila, czy formularza konsultacyjnego. Pomimo tego zastrzeżenia, brak możliwości uzyskania natychmiastowej odpowiedzi był dla mieszkańców frustrujący. Wyrażali oni rozczarowanie procesem konsultacji i niewielkim poczuciem wpływu na decyzje odnośnie projektu miejsca pamięci KL Plaszów. Czasem wypowiedzi były skierowane przeciwko pracownikom Urzędu Miasta Krakowa, którym zarzucano braki komunikacyjne, działanie niezgodne z interesem mieszkańców.

W dodatkowej części spotkania padały pytania odnośnie układu komunikacyjnego, projektu budowlanego oraz zieleni, które na wcześniejszych spotkaniach zostały przedstawione, dlatego w notatce zostały zawarte pytania dodatkowe i postulaty mieszkańców.

1. Czy była robiona ekspertyza archeologiczna, biochemiczna gruntu na którym ma zostać wybudowane Muzeum?

Odpowiedzi udzielił pracownik Muzeum Krakowa: Wykonano odwierty na terenie działki, która ma zostać zabudowana. Analiza nie wykazała obecności śladów wskazujących na rozsypywanie prochów w tym miejscu.

2. Jakie ekspertyzy zostały wykonane żeby przeprowadzić procedurę lokalizacji w miejscach pamięci?

3. Czy wiedzieliście Państwo, że zostało wyciętych kilka drzew na terenie dawnego obozu, kilka dni przed spotkaniem konsultacyjnym?

Odpowiedź pracownika Muzeum Krakowa: Tak, Muzeum Krakowa o tym wiedziało, gdyż na terenie zostały znalezione kilkakrotnie szczątki ludzkie. Obecnie działania na tym terenie podejmuje Zarząd Inwestycji Miejskich w porozumieniu z Komisją Rabiniczną. Prowadzone prace mają one na celu zabezpieczenie szczątków ludzkich.

4. Zgłoszono wniosek, aby w miarę możliwości informować na bieżąco mieszkańców o planowanych pracach na terenie dawnego obozu KL Plaszow.
5. Mieszkańcy poprosili o wysłuchanie ich prośb i uwzględnienie ich zdania, tak aby ten projekt łączył a nie dzielił.
6. Mieszkańcy wniesli o powołanie do Rady Społecznej przedstawicieli mieszkańców otuliny terenów po KL Plaszow.
7. Mieszkańcy prosili o wspólne stworzenie nowego projektu Muzeum.
8. Mieszkaniec zapytał, kto sfinalizuje projekt Muzeum?

Odpowiedzi udzielił pracownik Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa: Miasto Kraków jest w trakcie rozmów z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, rozmowy trwają i na razie nie ma wiążących postanowień. Wiemy, że różne kwoty padały w przestrzeni publicznej, jednakże nie ma konkretnych kwot.

Dyskusja przebiegała w sposób bardzo emocjonalny, moderatorka wielokrotnie apelowała o wzajemne słuchanie, o wyważone formułowanie stanowisk, które mogą ranić uczucia innych. Pojedyncze głosy - ze względu na treści naruszające ustalenie dyskusji (np. odwołujące się do krzywdzących stereotypów narodowych, uprzedzeń na tle religijnym czy narodowościowym) spotykały się z interwencją moderatorki, a nawet odebraniem głosu.

Dodatkowe informacje:

1. Zgodnie z informacją Zarządu Inwestycji Miejskich projekt budowlany w wersji papierowej dostępny jest do wglądu od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 - 15.30 w siedzibie jednostki przy ul. Reymonta 20 w Krakowie. W wersji elektronicznej projekt jest do pobrania na stronie www.dialoguj.pl
2. Piąte, ostatnie spotkanie konsultacyjne odbędzie się 16 grudnia 2019 r. w Muzeum Podgórze, ul. Powstańców Wielkopolskich 1 / ul. Limanowskiego 51, Kraków w godz. od 17.30 do 19.30.